

PREDMET OCHRANY NÁRODNÉHO PARKU POLONINY

Predmetom ochrany Národného parku Poloniny sú predovšetkým:

Biotopy európskeho významu

Vo 2 (3150) Prírodné eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition, Br 2 (3220) Horské vodné toky a bylinné porasty pozdĺž ich brehov, Br 4 (3240) Horské vodné toky a ich drevinová vegetácia s vrbou sivou (*Salix eleagnos*), Br 6 (6430) Brehové porasty deväťsilov, Tr 8 (6230*) Kvetnaté vysokohorské a horské psicové porasty na silikátovom substráte, Lk 1 (6510) Nížinné a podhorské kosné lúky, Lk 2 (6520) Horské kosné lúky, Lk 4 (6410) Bezkolencové lúky, Ra 3 (7140) Prechodné rašeliniská a trasoviská, Ra 6 (7230) Slatiny s vysokým obsahom báz, Pr 3 (7220*) Penovcové prameniská, Sk 2 (8220) Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou, Ls 1.3 (91E0*) Jaseňovo–jelšové podhorské lužné lesy, Ls 1.4 (91E0*) Horské jelšové lužné lesy, Ls 4 (9180*) Lipovo–javorové sutinové lesy, Ls3.3 (91I0*) Dubové nátržníkové lesy, Ls 5.1 (9130) Bukové a jedľovo–bukové kvetnaté lesy, Ls 5.2 (9110) Kyslomilné bukové lesy, Ls 5.3 (9140) Javorovo–bukové horské lesy, Sk8 (8310) Nesprístupnené jaskynné útvary

Biotopy národného významu

Lk 3 Mezofilné pasienky a spásané lúky, Pr 1 Prameniská horského a subalpínskeho stupňa na nevápencových horninách, Ls 2.1 Dubovo–hrabové lesy karpatské

Biotopy druhov rastlín európskeho významu

Machorasty: dvojhrot zelený (*Dicranum viride*), kyjanôčka zelená (*Buxbaumia viridis*).

Cievnaté rastliny: zvonček hrubokoreňový (*Campanula serrata*), bahnička kranská (*Eleocharis carniolica*), vrchovka alpínska (*Tozzia carpatica*)

Biotopy druhov rastlín národného významu

Lišajníky: jamkatec pľúcny (*Lobaria pulmonaria*), diskovka dierkovaná (*Menegazzia terebrata*).

Machorasty: merík kopulkovitý (*Pseudobryum cinclidioides*), plstnatec rašelinový (*Helodium blandowii*).

Huby: bolínka ihličnanová (*Camarops tubulina*), zvončekovec sadzový (*Hydropus atramentosus*), kučierka jedľová (*Sparassis nemecii*), trsovec horský (*Bondarzewia mesenterica*), zubček severský (*Climacodon septentrionalis*).

Cievnaté rastliny: rebrovka rôznolistá (*Blechnum spicant*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), prilbovka červená (*Cephalanthera rubra*), mečík strechovitý (*Gladiolus imbricatus*), čemerica purpurová (*Helleborus purpurascens*), hadí koreň ružový (*Scorzonera rosea*), mliečnik Sojákov (*Tithymalus sojakii*), fialka dácka (*Viola dacica*), vstavačovec (vemeniček) zelený (*Coeloglossum viride*), kruštík močiarny (*Epipactis palustris*), iskerník karpatský (*Ranunculus carpathicus*) rozchodník ročný (*Sedum annuum*), silenka ovisnutá pochybná (*Silene nutans subsp. dubia*), veronika Jacquinova (*Veronica jacquinii*), perovník pštrosí (*Matteuccia struthiopteris*), rebríček bertrámový (*Achillea ptarmica*), prilbica chlpatoplodá (*Aconitum lasiocarpum*), zvonček jedľový (*Campanula abietina*), klinček bradatý nakopený (*Dianthus barbatus subsp. compactus*), horec pľúcny (*Gentiana pneumonanthe*), popolavec sírovožltý (*Tephrosieris papposa*), kostrava skalná (*Festuca saxatilis*), hrachor hladký (*Lathyrus laevigatus*), vachta trojlístá (*Menyanthes trifoliata*), vudsia alpínska (*Woodsia alpina*), roripa pyrenejská (*Rorippa pyrenaica*), pavstavač hlavatý (*Traunsteinera globosa*)

Biotopy druhov živočíchov európskeho významu

*fuzáč alpský (*Rosalia alpina*), *spriadač kostihojový (*Euplagia (=Callimorpha) quadripunctata*), *vlk dravý (*Canis lupus*), *medveď hnedý (*Ursus arctos*), *zubor európsky/zubor hrivnatý/zubor lesný (*Bison bonasus*), korýtko riečne (*Unio crassus*), pásikavec (*Cordulegaster heros*), kobylka Štysova (*Isophya stysi*), bystruška Zawadského (*Carabus scheidleri zawadzki* (*Carabus zawadzki*)), bystruška potočná (*Carabus variolosus*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), ohniváček veľký (*Lycaena dispar*), modráčik čiernoškvrnný (*Maculinea arion*), jasoň chochlačkový (*Parnassius mnemosyne*), mihuľa potiská (*Eudontomyzon danfordi*), mrena stredomorská (karpatská, škvrnitá) (*Barbus meridionalis* (*B. carpathicus*, *B. petenyi*)), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ropucha zelená (*Bufo (=Bufo) viridis*), mlok hrebenatý (veľký) (*Triturus cristatus*), mlok karpatský (*Lissotriton(=Triturus) montandoni*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), užovka hladká (*Coronella austriaca*), užovka stromová (*Zamenis longissimus* (*Elaphe longissima*)), užovka fíkaná (*Natrix tessellata*), pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), orol skalný (*Aquila chrysaetos*), beluša veľká (*Ardea (Egretta) alba* (*Casmerodius albus*)), lelek lesný (*Caprimulgus europaeus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), bocian čierny (*Ciconia nigra*), hadiar krátkoprstý (*Circaetus gallicus*), kaňa popolavá (*Circus pygargus*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), orol krikľavý (*Clanga (Aquila) pomarina*), chrapkáč poľný (*Crex crex*), d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*), d'ateľ prostredný (*Dendrocopos (Leiopicus) medius*), d'ateľ hnedkavý (*Dendrocopos syriacus*), tesár čierny (*Dryocopus martius*), muchárik bielokrký (*Ficedula albicollis*), muchárik malý (*Ficedula parva*), kuvičok vrabčí (*Glaucidium passerinum*), orliak morský (*Haliaeetus albicilla*), strakoš obyčajný (*Lanius collurio*), škovránik stromový (*Lullula arborea*), haja červená (*Milvus milvus*), haja tmavá (*Milvus migrans*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), d'ubník trojprstý (*Picoides tridactylus*), žlna sivá (*Picus canus*), sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), jariabok hôrny (*Tetrastes (Bonasia) bonasia*), uchaňa čierna/netopier čierny (*Barbastella barbastellus*), večernica severská/ netopier severský (*Eptesicus nilssonii*), večernica pozdná/ netopier pozdný (*Eptesicus serotinus*), netopier Bechsteinov/netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), netopier Blythov/netopier východný/

netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier vodný (*Myotis daubentoni*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier veľký/netopier obyčajný (*Myotis myotis*), raniak stromový/ netopier stromový/ raniak malý (*Nyctalus leisleri*), raniak hrdzavý/ netopier hrdzavý/ (*Nyctalus noctula*), večernica parková/ netopier parkový (*Pipistrellus nathusii*), večernica hvízdavá/ netopier hvízdavý/ večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), ucháč svetlý (*Plecotus auritus*), podkovár veľký/ podkovár štíhlokridly (*Rhinolophus ferrumequinum*), podkovár malý/podkovár krpatý (*Rhinolophus hipposideros*), večernica tmavá/ netopier pestrý/ večernica pestrá (*Vespertilio murinus*), bobor vodný/bobor euroázijský (*Castor fiber*), myšovka horská (*Sicista betulina*), mačka divá (*Felis sylvestris*), vydra riečna (*Lutra lutra*), rys ostrovid (*Lynx lynx*), hrúz Kesslerov (*Romanogobio kessleri*), hrúz fúzatý (*Romanogobio uranoscopus*), hrúz bieloplutvý (*Romanogobio vladykovi*), lopatka dúhová (*Rhodeus sericeus amarus*), plž severný (*Cobitis taenia*), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), mrena stredomorská (karpatská, škvrnitá) (*Barbus meridionalis* (*B. carpathicus*, *B. petenyi*)), hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*), plž vrchovský (*Sabanejewia balcanica*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*), jašterica krátkohlavá/ jašterica obyčajná/bystrá (*Lacerta agilis*), večernica Saviho (*Hypsugo* (= *Pipistrellus*) *savii*), večernica Leachova/ netopier pískavý/ večernica pískavá (*Pipistrellus pygmaeus/mediteraneus*), plch lieskový (*Musccardinus avellanarius*)

Biotypy druhov živočíchov národného významu

slizniak karpatský (*Bielzia coeruleans*), rak riečny (*Astacus astacus*), šidielko (*Coenagrion hastulatum*), pásikavec (*Cordulegaster bidentata*), klinovka čiernonohá (*Onychogomphus forcipatus*), vážka (*Orthetrum coerulescens*), Ligotavka (*Somatochlora* (všetky druhy)), čmeľ (*Bombus* (všetky druhy)), piliarka Reitterova (*Rhadinoceraea reitteri*), bystruška (*Carabus arcensis eremita*), bystruška zlatá (*Carabus auronitens escheri*), bystruška medená (*Carabus cancellatus*), bystruška (*Carabus obsoletus*), krasoň jedľový (*Eurythyrea austriaca*), fuzáč červenošitý (*Macroleptura thoracica*), modráčik horcový (*Maculinea alcon*), spriadač čremchový (*Pericallia matronula*), salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), mlok horský (*Ichthyosaura* (= *Triturus*) *alpestris*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), vretenica obyčajná (*Vipera berus*), užovka obojková/užovka obyčajná (*Natrix natrix*), jašterica živorodá (horský poddruh) (*Zootoca* (= *Lacerta*) *vivipara vivipara*), kalužiačik malý (*Actitis* (*Tringa*) *hypoleucos*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), kačica hvizdárka (*Mareca* (*Anas*) *penelope*), kačica lyžičiarka (*Spatula* (*Anas*) *clypeata*), kačica ostrochvostá (*Anas acuta*), kačica chrapačka (*Spatula* (*Anas*) *querquedula*), kačica chrapka (*Anas crecca*), chochlačka sivá (*Aythya ferina*), chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*), výr skalný (*Bubo bubo*), hlaholka severská (*Bucephala clangula*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), labuť veľká (*Cygnus olor*), lyska čierna (*Fulica atra*), potápnica stredná (*Gavia arctica*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), strakoš veľký (*Lanius excubitor*), potápač veľký (*Mergus merganser*), včelárík zlatý (*Merops apiaster*), muchár sivý (*Muscicapa striata*), kormorán veľký (*Phalacrocorax carbo*), žltochvost hôrny (*Phoenicurus phoenicurus*), potápnica chochlatá (*Podiceps cristatus*), prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), sluka hôrna (*Scolopax rusticola*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), dudok chochlatý (*Upupa epops*)

Poznámka:

Prioritný biotop a prioritný druh sú označené symbolom *. Sú to tie, za zachovanie ktorých má Európska únia mimoriadnu zodpovednosť

Biotopy zriedkavých, vzácných alebo ohrozených druhov živočíchov

Nebria fuscipes (Fuss, 1849), *Patrobus styriacus* (Chaudoir, 1871), *Duvalius subterraneus* (L. Miller, 1868), *Lebia marginata* (Fourcrov. 1785), *Ochthebius melanescens* (Dalla Torre, 1877), *Leptinus testaceus* (Müller, 1817), *Liodopria serricornis* (Gyllenhal, 1813), *Agathidium mandibulare* (Sturm, 1807), *Leiodes vladimiri* (Fleischer, 1906), *Colon clavigerum* (Herbst, 1797), *Bryaxis reitteri* (Saulcy, 1875), *Bryaxis ruthenus* (Saulcy, 1877), *Philonthus cyanipennis* (Fabricius, 1792), *Abemus chloropterus* (Panzer, 1796), *Platydracus fulvipes* (Scopoli, 1763), *Tasgius pedator* (Gravenhorst, 1802), *Velleius dilatatus* (Fabricius, 1787), *Sinodendron cylindricum* (Linnaeus, 1758), *Odonteus armiger* (Scopoli, 1772), *Nycteus [=Eucinetus] hopffgarteni* (Reitter, 1885), *Hydrocyphon deflexicollis* (Müller, 1821), *Chrysobothris chrysostigma* (Linnaeus, 1758), *Agrilus subauratus* (Gebler, 1833), *Clypeorhagus clypeatus* (Hampe, 1850), *Rhacopus sahlbergi* (Mannerheim, 1823), *Hylis cariniceps* (Reitter, 1902), *Isorhipis nigriceps* (Mannerheim, 1823), *Hypoganus inunctus* (Lacordaire, 1835), *Betarmon bisbimaculatus* (Fabricius, 1803), *Benibotarus taygetanus* (Pic, 1905), *Phosphaneus hemipterus* (Geoffroy, 1762), *Dorcatoma robusta* (Strand, 1938), *Peltis grossa* (Linnaeus, 1758), *Stelidota geminata* (Say, 1825), *Thalycra fervida* (Olivier, 1790), *Phloeostichus denticollis* (Redtenbacher, 1842), *Pediacus dermestoides* (Fabricius, 1792), *Tritoma subbasalis* (Reitter, 1896), *Triplax elongata* (Lacordaire, 1842), *Triplax carpathica* (Reitter, 1890), *Leiestes seminiger* (Gyllenhal, 1808), *Dapsa denticollis* (Germar et Kaulfuss, 1816), *Mycetophagus ater* (Reitter, 1879), *Mycetophagus fulvicollis* (Fabricius, 1792), *Tetratoma pictipennis* (Reitter, 1896), *Mycetoma suturale* (Fabricius, 1792), *Orchesia fusiformis* (Solsky, 1871) [=acicularis], *Abdera affinis* (Paykull, 1799), *Melandrya dubia* (Schaller, 1783), *Endophloeus markovichianus* (Piller et Mitterpacher, 1783), *Synchita undata* (Guérin-Méneville, 1844), *Synchita variegata* (Hellwig, 1792), *Laena reitteri* (Weise, 1877), *Bolitophagus interruptus* (Illiger, 1800), *Mycetochara roubali* (Mařan, 1935), *Platydema dejeani* (Laporte & Brullé, 1831), *Salpingus ruficollis* (Linnaeus, 1760), *Phytobaenus amabilis* (Sahlberg, 1834), *Prionus coriarius* (Linnaeus, 1758), *Stictoleptura tesserula* (Charpentier, 1825), *Aromia moschata* (Linnaeus, 1758), *Phytoecia cylindrica* (Linnaeus, 1758), *Tetrops starkii* (Chevrolat, 1859), *Cassida atrata* (Fabricius, 1787), *Cassida azurea* (Fabricius, 1801), *Cassida panzeri* (Weise, 1907), *Oreina virgulata* (Olivier, 1790), *Phyllobrotica quadrimaculata* (Linnaeus, 1758), *Calomicrus circumfusus* (Marshall, 1802), *Neocrepidodera transsilvanica* (Fuss, 1864), *Psylliodes subaenea* (Kutschera, 1864), *Cryptocephalus parvulus* (O.F.Mullcr, 1776), *Cryptocephalus solivagus* (Leonardi et Sassi, 2001), *Ulorhinus bilineatus* (Germar, 1819), *Gonotropis gibbosa* (Le Conte, 1876), *Ceratapion armatum* (Gerstäcker, 1854), *Ceratapion austriacum* (Wagner, 1904), *Protapion gracilipes* (Dietrich, 1857), *Squamapion flavimanum* (Gyllenhal, 1833), *Squamapion serpyllicola* (Wencker, 1864) [=hoffmanni], *Stenopterapion intermedium* (Eppelsheim, 1875), *Trichopterapion holosericeum* (Gyllenhal, 1833), *Dodecastichus pulverulentus* (Germar, 1824), *Otiorhynchus austriacus* (Linnaeus, 1758), *Otiorhynchus millerianus* (Reitter, 1913), *Bryodaemon kocsirenae* (Podlussány, 1998), *Phyllobius alpinus* (Scopoli, 1763), *Phyllobius*

pilicornis (Desbrochers, 1872), *Argoptochus viridilimbatus* (Apfelbeck, 1898), *Donus elegans* (Boheman, 1842), *Donus palumbarius* (Germar, 1821), *Donus rubi* (Krauss, 1900), *Hypera fornicata* (Penecke, 1928), *Lixus brevipes* (C. Brisout, 1866), *Magdalis carbonaria* (Linnaeus, 1758), *Magdalis punctulata* (Mulsant & Rey, 1859), *Pissodes vallidirostris* (C.R.Sahlberg, 1834), *Dorytomus occalescens* (Gyllenhal, 1836), *Tychius kulzeri* (Penecke, 1934), *Tychius rufipennis* (C. Brisout, 1862), *Cionus ganglbaueri* (Wingclmuller, 1914), *Cionus nigratarsis* (Reitter, 1904), *Acalles petryszaki* (Dieckmann, 1982), *Glocianus inhumeralis* (Schultze, 1897), *Datonychus derennei* (Guillaume, 1936), *Thamiocolus kraatzi* (C. Brisout, 1869), *Trichosirocalus spurnyi* (Schultze, 1901), *Pseudanophthalmus pilosellus poloninensis* (Hurka, 1974), *Deltomerus carpathicus* (L. Miller, 1868), *Stenus obscuripes* (Ganglbauer, 1896), *Xantholinus azuganus trellai* (Szujecki, 1969), *Othius transsilvanicus* (Ganglbauer, 1895), *Athous mollis* (Reitter, 1889), *Bryaxis carpathicus* (Saulcy, 1875), *Lepthyphantes milleri* (Staręga, 1972), *Taranucnus bihari* (Fage, 1931), *Carpathica calophana* (Westerlund, 1881), *Petasina leucozona bielzi* (E. A. Bielz, 1860), *Argna bielzi* (Rossmässler, 1859), *Macrogastra latestriata* (A. Schmidt, 1857), *Macrogastra tumida* (Rossmässler, 1836), *Pseudalinda stabilis* (L. Pfeiffer, 1847), *Vestia gulo* (E. A. Bielz, 1859), *Vestia turgida* (Rossmässler, 1836), *Schistophalus orientalis* (Clessin, 1887), *Vitrea transsylvanica* (Clessin, 1877), *Monachoides vicinus* (Rossmässler, 1842), *Faustina faustina* (Rossmässler, 1835), *Acicula parcelineata* (Clessin, 1911), *Baetis beskidensis* (Sowa, 1972), *Rhitrogena gorganica* (Klapálek, 1907), *Drusus brunneus* (Klapálek 1898), *Ochogona jankowskii* (Jawłowski, 1938), *Entomobielzia kimakowizii* (Verhoeff, 1897), *Panaorus adpersus* (Mulsant & Rey, 1852), *Lycaena hippothoe* (Linnaeus, 1761), *Brenthis ino* (Rottentburg, 1775), *Melitaea diamina* (Lang, 1789), *Brenthis daphne* (Denis & Schiffermüller, 1775), *Melitaea phoebe* (Denis & Schiffermüller, 1775), *Minois dryas* (Scopoli, 1763), *Archips betulanus* (Hübner, 1787), *Dichomeris latipennella* (Rebel, 1937), *Eupoecilia cebrana* (Hübner, 1813), *Apotomis turbidana* (Hübner, 1825), *Eucosma aemulana* (Schlager, 1849), *Euchromius ocella* (Haworth, 1811), *Anania funebris* (Strom, 1768), *Carcharodus flocciferus* (Zeller 1847), *Maculinea rebeli* (Hirschke, 1904), *Maculinea teleius* (Bergsträsser, 1779), *Chorthippus pullus* (Philippi, 1830), *Barbitistes constrictus* (Brunner von Wattenwyl, 1878), *Chorthippus montanus* (Charpentier, 1825), *Pholidoptera aptera* (Fabricius, 1793), *Psophus stridulus* (Linnaeus, 1758), *Miramella ebneri* (Galvagni, 1953), *Niphargus tatrensis* (Wrześniowski, 1888).

Abiotické javy

Formy svahovej modelácie, erózie, zvetrávania, štruktúrne a tektonické formy reliéfu – skalné okno (Oblazy, k. ú.Uličské Krivé.), krajinársky významný hrebeň (Hlavný hrebeň Bukovských vrchov, masív Stinská, Veľký Bukovec, Nastaz, a i.), suťový prúd (Stinská a i.), zosuvy (svahové poruchy) a skalné steny vzniknuté zosuvmi; lokality s výrazným zastúpením viacerých geomorfologických foriem mezo - a makroreliéfu s výskytom výrazných balvanov, brál, balvanových prúdov, suťových prúdov, sutinových kužeľov, kamenného mora a zosuvov, na ktoré je viazaný výskyt biotopu Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8220). (Jarabá skala, Borsučiny, Stinská, Stuzica, Šípková, a i.).

Pseudokrasový reliéf – 6 pseudokrasových jaskýň (5 v masíve Stinská, k. ú. Zboj a 1 na kóte Rypy, k. ú. Ruské), ktoré vznikli gravitačným odsadzovaním skalných blokov v súčinnosti s blokovým zosuvom a predstavujú výsledný tvar zvetrávania a odnosu hornín, gravitácie, sufózie a erózie.

Stratigrafické a paleontologické lokality – 2 paleontologické lokality s výskytom fosílny flóry (Potok Ráztoka, k. ú. Zboj, Kuzmovský potok, k. ú. Ruské – *Halimeda sp.*) a 2 s výskytom fosílny fauny (vodný tok Ulička, k. ú. Runina – *Zoophycos circinnatus*, Hlboký potok, k. ú. Nová Sedlica – *Inoceramus balticus* a *Inoceramus mülleri*) a 1 typová lokalita nového druhu fosílie (*locus typicus*) – Národná prírodná rezervácia Jarabá skala, k. ú. Zboj s výskytom fosílny flóry *Halimeidaites carpaticus*); Hlboký štruktúrny vrt Zboj –1 – k. ú. Uličské Krivé, lokalita vrtu v rámci prieskumných prác na ropu a zemný plyn, ktorého vyhodnotenie prinieslo komplexné poznatky podložia a determináciu zbojských vrstiev duklianskej jednotky; náučná geologická lokalita Dara – nachádza sa pri hlavnej ceste nad Vodárenskou nádržou Starina v závere Brezoveckej doliny. Odkryté skalné steny sú výbornou ukážkou karpatského flyšového pásma. Striedajúce sa vrstvy pieskocov a sivých až čiernych ílovcov odhaľujú podmienky vzniku týchto sedimentov v hlbokomorskom prostredí.

Hydrologické formy – pramene, prameniská, trvalé a občasné vodopády, 3 vodopády – Oreničov vodopád (12 m), k. ú. Runina a Vodopád Medová baba (10 m), k. ú. Nová Sedlica – genetický typ sutinový, Vodopád pod pílou (3 m), k. ú. Nová Sedlica – genetický typ – zdvojený; 3 penovcové prameniská – penovcové útvary vo forme pramenitov ako ukážka iniciálnej fázy procesu travertinizácie – pramenisko pod Dolinami, k. ú. Nová Sedlica, pramenisko nad Topoľanskou križovatkou, k. ú. Topoľa, pramenisko Krivianske oblazy, k. ú. Uličské Krivé; 2 minerálne pramene genetického typu hlbinné naftové vody – v Zboji (ochranné pásmo NP) – kalciumkarbonátová voda s obsahom sírovodíka a metánu a v Starine – natriumkarbonátová voda s obsahom sírovodíka a metánu.

Fluviálny reliéf – 5 úsekov typických prirodzených flyšových vodných tokov s významnými a zaujímavými ukážkami foriem fluviálneho reliéfu a prirodzeného hydrologického režimu (meandre, vznik mŕtvého ramena, riečne pirátstvo, zárezy s odkryvmi a typickou ukážkou geologickej stavby jednotlivých vrstiev podložia).

Významné krajinné prvky tvorené porastami starších lieskových krovín, mezofomy a mikroformy reliéfu – terasy, medze, polička, remízky ako kultúrohistoricky a krajinársky významné prvky a štruktúry krajiny, kroviny, solitérne stromy, mokrade, brehové porasty, parky (v intravilánoch obcí) a pod.